

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes De Actibus Humanis

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum & Græcensis, 1716

§. IV. An ignorantia sit causa peccati, sitque peccatum secundum se, & quale?

urn:nbn:de:hbz:466:1-39981

§. IV.

An ignorantia sit causa peccati? sitque peccatum secundum se, & quale?

392. **QU. 1.** An Ignorantia tam antecedens, quam consequens sit causa peccati. Resp. Cum S. Th. 1. 2. q. 76. a. 1. non omnem ignorantiam esse causam peccati, sed tantum eam, quæ tollit scientiam prohibentem actum peccati, id est, si adesset scientiâ, qua privat, opus absolutè aut cum aliqua circumstantia nunc ignorata non fieret. Non est causa per se, seu propriâ virtute movens, sed est, causa per accidens, quatenus est remotio impedimenti, nempe Scientiæ, quæ prohiberet opus, si ad esset.

Dubitatur an S. Th. loquatur de ignorantia vincibili, vel de invincibili, vel de utraque. Cajet. apud Vasq. 1. 2. D. 117. cap. 2. num. 6. approbantem intelligit S. Th. de utraque, proinde quod sit causa per accidens actus peccati, sive actus peccati imputetur ad culpam uti sit, dum ignorantia est vincibilis, sive non imputetur ad culpam, prout non imputatur, quando ignorantia est invincibilis. Alii arbitrantur non improbabiler S. Th. loqui de ignorantia consequente, seu de vincibili, quos non reprobat Vasquez.

393. **Qu. 2.** An ignorantia vincibilis secundum se, seu in se sit pec-

catum, vel vero sit solum effectus peccati.

Esse in se peccatum affirmant multi cum S. Th. in 2. Dist. 22. quæst. 2. a. 1. Negat Vasquez D. 118. cap. 2. cum S. Th. a. 2. ut contendit Vasq. quo loco secundum Vasq. S. Doctor retractavit, quod prius docuerat, Porro negligentia sciendi, in qua consumatur malitia ignorantia secundum Vasq. non est incuria voluntatis, seu ommissio voluntatis sciendi, esto hæc sit necessaria, ut imputetur ignorantia, sed est quid extra voluntatem, non ipsa privatio scientiæ, sed ommissio diligentia, quam quis dicto, aut facto tenebatur adhibere, ut sciret, ita explicat Vasq. cap. 3. ex mente S. Th. ad 1.

Resp. Probabilius ignorantia eorum, quæ quis scire tenetur, est in se materialiter mala, proinde evadit formaliter mala ab ommissione voluntatis sciendi, proinde in materia gravi est mortale peccatum non solum affectata, aut crassa, sed etiam non crassa, ut si sit adhibita major, quam ferè nulla diligentia, notabiliter tamen minor, quam exigat gravitas negotii (vide num. 378.) Ratio, quod actualis scientia eorum, quæ scire tenemur sit præcepta, ergo libera ommissio talis scientiæ est formaliter contra præceptum

ptum, consequenter peccatum: Unde sola negligentia sciendi non est peccatum eatenus enim prohibetur hæc negligentia, quatenus prohibetur ignorantia, & præcipitur scientia, sicut negligentia audiendi missam eatenus est prohibita, quatenus est prohibita omissio missæ, & præcepta auditio; ergo sicut omissio Missæ est in se peccatum, quamdiu perseverat potestas, & debitum audiendi, nam tamdiu omissio missæ perseverat non solum in esse physico, sed in esse morali, id est in ratione peccati, ita omissio scientiæ debitæ actualis tamdiu perseverat in se in esse moris, & peccati, quamdiu perseverat potestas, & debitum sciendi, hoc cessante perseverat ignorantia purè in esse physico.

Subsummo, sed si ignorantia eorum, quæ obligamur scire, est in se peccatum, consequens est, quod in materia gravi, nempe tali, quam sub mortali debemus addiscere, sit mortale peccatum, non solum dum affectamus nescire, sed etiam dum crasse omittimus adhibere diligentiam, aut notabiliter deficimus in adhibenda per *num.* 378. quia ad mortale sufficit voluntarium etiam indirectum plenum, seu perfectum, quale tamen intercedere etiam potest dum ignorantia non est crassa, notabiliter tamen deficiens à diligentia, quam exigit gravitas rei, Rhodes de peccatis *D. 2. q. 1. S. §. 1.*

394. *Qu. 3.* An ignorantia ex debito rerum sciendarum sit speciale peccatum; id est, an opponatur speciali virtuti, sive præcepto pertinente ad virtutem specialem. Disputat hanc questionem Vasq. *D. 119.* apud quem aliqui asserunt esse speciale peccatum oppositum virtuti studiositatis, hæc enim moderatur appeti-

tum, & studium, & studium Sciendi, ne quis excedat modum debitum Sciendi plura, quam oportet, aut deficiat sciendo pauciora; unde per defectum illi opponitur negligentia sciendi ea, quæ scire oportet, ut docet S. Th. 2. 2. q. 166. a. 2. ad 3. per excessum verò opponitur studiositati curiositas, quæ est immoderatum studium sciendi, studium itaque sciendi, inquit, ad hunc art. Cajet. est proxima materia studiositatis, idque expressit S. Th. a. 1. in Corp. *Studium autem*, inquit S. Th. a. 1. *est vehemens applicatio mentis, ad aliquid, mens autem non applicatur ad aliquid, nisi id cognoscendo, unde prius mens applicatur ad cognitionem, secundario ad ea, in quibus homo per cognitionem dirigitur, & ideo studium principaliter respicit cognitionem, & secundario quævis alia, ad quæ operanda directione cognitionis indigemus.* Unde studiositas principaliter respicit cognitionem, cujuscunque materiæ studium adhibeatur; virtutes autem propriè sibi attribuunt illam materiam circa quam primò versantur, ut fortitudo pericula mortis, proinde studiositatis materia propria est cognitio recta, & debita tam sensitiva quam intellectualis tam naturalis, quam supernaturalis; ita S. Th. a. 1. & 2. ubi Cajet. in primo dubio inquit, quòd studiositas per se, ac directè ordinetur in proprium habentis bonum nempe in rectitudinem appetitûs cognoscendi: postea *Vcrs.* *Ad secundum dub.* negat studiositatis proximam materiam esse cognitionem, seu scientiam, sed studium cognoscendi, seu applica-

plicationem mentis ad sciendum, applicatio autem significat actum voluntatis, hic utitur potentiâ cognoscitivâ uti oportet, videlicet quando, ubi & quantum, & in quibus oportet; curiositatis autem materia est uti potentiâ cognoscitiva modo indebito seu non ut oportet; unde cum præfata applicatio rectè cognoscendi sit actus voluntatis, studiositas est virtus moralis voluntatis, & quidem juxta S. Th. *a. 2.* est pars potentialis temperantiæ, eamque comprehendit sub modestia *quest. 160. a. 2. in Corp.*

Ex hac doctrina quidam apud Vasq. *num. 2.* videntur in peccantibus ex ignorantia agnoscere duplex peccatum unum speciale oppositum studiositati consistens in negligentia studendi, seu in defectu applicationis sciendi; alterum oppositum illi virtuti, quæ violatur ex ignorantia, & hoc peccatum est diversum pro diversitate materiæ, & virtutum, ut ignorare, quæ sunt justitiæ, pertinet hæc ignorantia ad injustitiam hæcque ignorantia in esse culpæ sita est in negligentia sciendi ea, ad quæ scienda obligat justitia, quatenus retrahit labor, qui esset impendendus in ijs sciendis. Idem est de alijs virtutibus.

395. Vasquez *cap. 2. & 3.* questionem resolvit beneficio distinctionis ignorantie duplicis, alia est practica, seu agendorum, ut si ignorentur præcepta Decalogi, Ecclesiæ, officiorum; alia speculativa, seu rerum speculabilium ad operationem, seu praxim nullatenus ordinatarum, ut ignorantia mysteriorum fidei, horum enim cognitio per se, & non propter opus exigitur. Unde et si quædam omnino sint posita in speculatione.

R. P. Karch. Diff.

ne, si tamen deferviant aliquo modo ad operandum, ejusmodi rerum ignorantia non est peccatum distinctum ab ipso opere; ut ignorare, quæ liceant, vel prohibita sint, ignorare, utrum sit homo, aut fera id, quod apparet, ex quo nascitur homicidium; horum ac similium ignorantia reducitur ad practicam, Vasq. *cap. 3.*

Ex hac distinctione concludit *num. 3.* juncto *num. 6.* quod ignorantia practica, seu rerum agendarum non sit speciale peccatum contra virtutem studiositatis distinctum à peccato, quo violatur præceptum culpabiliter ignoratum de rebus agendis: ignorantia verò speculativa, seu in speculatione positurum, ita ut non referantur ullo modo ad operationem, est speciale peccatum, idque duplex, unum contra affectum adhibendū studium necessarium sciendi ea, quæ Religio Catholica docet credenda; alterum contra affectum credendi DEO ea, quæ sufficienter proponuntur esse revelata.

Ratio de ignorantia practica est, quòd idem Præceptum rerum agendarum e.g. me obligans ad jejunandum, etiam me obligat ad sciendum tempus, quo est jejunandum; ergò negligentia sciendi non est distinctum peccatum à violatione præcepti jejunandi.

Dices dicta negligentia sciendi est opposita studiositati, hæc enim per *num. 394.* est moderatrix appetitûs sciendi, nec plura, nec pauciora quàm oportet, scire appetamus. Resp. Quòd scientia rerum agendarum pro diversitate rerum præceptorum sit diversa, idcirco affectus studiositatis non est ex fine speciali, sed diverso ac pro diversitate præceptorum.

Pp.

im-

imperat notitiam necessariam ad eorundem observantiam, vetat verò oppositam negligentiam. Ut autem esset peccatum speciale contra studiositatem deberet ex fine speciali præcipere notitiam necessariam, ac prohibere oppositam negligentiam.

Ratio de Ignorantia speculativa est, quod ea opposita sit speciali præcepto fidei, sed hoc ipso est speciale peccatum.

Cum autem duplex circa res fidei præcipiatur affectus, Vasq. *num.* 7. unus credendi mysteria agnita, & huic affectui opponitur hæresis; alter mysteria ignorata sciendi, huic opponitur ignorantia mysteriorum, quæ est peccatum specie distinctum ab hæresi seu infidelitate, opponitur enim affectui specie distin-

cto, nam potest quis esse optimè affectus mysteriorum credendis, si fuerint sufficienter proposita, & tamen esse negligens in iis sciendis contra præceptum fidei præcipiens mysteriorum scientiam. Hinc in *tract. de fide num.* 453. docui hanc ignorantiam non esse directè contra fidem, cum non sit hæresis, sed indirectè, ac reductivè: è contra ignorantia consistens, in errore voluntario intellectus indirectè opponitur fidei, estque hæresis: & idè rectè dixit Vasq. *num.* 6. circa ignorata mysteria fidei dupliciter contingere peccatum speciale, ut proximè explicatum est, atque probatum, proindè tota

Conclusio à Vasq. asserta
subsistit,

§. V.

An detur ignorantia invincibilis juris divini etiam in fidelibus.

396. **M**ulti de infidelibus veteres Theologi negant, quos refert Vasq. *1. 2. D. 120. cap. 1.* quorum aliqui sentiunt univèrsim de ignorantia non solùm mysteriorum necessariorum necessitate mediæ ad salutem, sed etiam de necessarijs necessitate præcepti, quali necessitate est etiam necessarius Baptismus, & alia Sacramenta, alij verò eum Bonavent. Adrian, Gabr. restringunt ad necessaria necessitate mediæ.

Quatuor potissimùm sunt funda-

menta hujus opinionis. Primum est axioma inter Theologos receptum. *Fa- scienti, quod in se est. DEUS non denegat gratiam, & necessaria ad salutem.*: ergò sic operanti DEUS, vel per se, vel per Prædicatores revelabit necessaria ad salutem; si verò non facit, quantum in se est, sibi, suæque culpæ imputet, quòd DEUS non revelet, horumque ignorantia, cum potuerit ab eo impediri, est culpabilis ac vincibilis.

Secundum est, quod nullus possit

sal-